

Feitenkaart

Rotterdammers over hun stad: Omnibussenquête 2019

Op verzoek van diverse afdelingen van de gemeente Rotterdam voert de gemeentelijke afdeling Onderzoek en Business Intelligence (OBI) jaarlijks in het begin van het jaar een enquête uit onder 3.600 Rotterdammers van 16 tot en met 85 jaar, die bekend staat als 'Omnibussenquête' (met als motto: 'Rotterdammers aan het woord'). De respons bedroeg dit jaar 28%, wat niet slecht is voor enquêtes in een stad als Rotterdam. Dankzij een aantal veranderingen in de aanpak is de dalende trend in de respons de laatste paar jaar gekeerd. Bovendien is de representativiteit van de respons sinds vorig jaar door een veel grotere opbrengst van het aanvullend mondeling veldwerk onder Rotterdammers met een migratieachtergrond een stuk beter dan daarvoor, al blijven sommige bevolkingsgroepen wat ondervertegenwoordigd. Uitkomsten kunnen dan ook nog steeds goed vergeleken worden met uitkomsten uit eerdere Omnibussenquêtes.

Deze Feitenkaart bevat een overzicht van de voor een breed publiek meest interessante uitkomsten van de enquête uit 2019.

1. Rotterdammers en de stad

Het imago van de stad

Imago van de stad: percentages (helemaal) eens	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Prettig wonen in Rotterdam?	89%	88%	87%	90%	90%	93%	93%	92%	90%	92%
Woonde liever in andere stad?	16%	19%	19%	16%	14%	12%	13%	9%		
Liever verhuizen naar een andere stad?									16%	11%
Stad met veel groen?	49%	49%	49%	52%	56%	59%	60%	51%	57%	54%
Schone en opgeruimde stad?	31%	34%	36%	34%	37%	39%	42%	47%	39%	35%
Veilige stad?	29%	29%	29%	31%	37%	43%	47%	49%	51%	44%
Aantrekkelijk centrum?	63%	61%	67%	66%	69%	76%	75%	78%	82%	80%
Overall in de stad aantrekkelijke wijken?									42%	46%
Internationaal karakter?	83%	81%	84%	85%	86%	92%	91%	90%	93%	93%
Grote diversiteit aan culturen?									96%	98%
Toeristische stad?									85%	82%
Voor ondernemende mensen aantrekkelijk?									77%	74%
Veel culturele mogelijkheden?	87%	86%	84%	85%	86%	91%	90%	91%		
Veel uitgaansgelegenheden?	75%	72%	72%	73%	75%	81%	81%	83%		
Veel te beleven?									88%	87%
Voor jongeren aantrekkelijk?	66%	64%	66%	67%	69%	74%	73%	77%	82%	80%
Gezinsvriendelijk?	46%	46%	50%	48%	52%	60%	60%	57%	67%	61%
Voelt zich Rotterdammer?	78%	75%	79%	81%	80%	82%	82%	83%	83%	85%
Vertrouwen in toekomst Rotterdam?	73%	77%	75%	73%	77%	82%	81%	86%	83%	85%

De Rotterdammers zijn in 2019 in grote lijnen op vrijwel alle punten ongeveer even positief over hun stad als in voorgaande jaren. Alleen het aandeel Rotterdammers dat de stad veilig, schoon en gezinsvriendelijk vindt is wat afgenomen ten opzichte van 2018. Daar staat tegenover dat minder Rotterdammers liever zou verhuizen naar een andere stad. Over de afgelopen tien jaar is op vrijwel alle punten een toename te zien van het aandeel Rotterdammers dat positief oordeelt over de stad.

* Het imago van de stad verschilt over het algemeen niet zo heel sterk met de sociale sterkte van de buurt volgens de Sociale Index uit het *Wijkprofiel 2018*. In de "beste" buurten vindt 97% het prettig wonen in Rotterdam, maar ook in de buurten die onder het gemiddelde scoren vindt nog

87% dit. Wel wil men vaker liever verhuizen naar een andere stad naarmate men in een “slechtere” buurt woont: in buurten onder het gemiddelde wil 15% dat, in buurten rond het gemiddelde 11% en in buurten boven het gemiddelde 8%.

In de buurten onder het gemiddelde heeft men ook bijna even vaak vertrouwen in de toekomst van Rotterdam (79%) en voelt men zich bijna even vaak Rotterdammer (81%).

- * Jongeren vinden iets minder vaak dat er veel te beleven valt in Rotterdam, maar vinden Rotterdam wel vaker een voor jongeren aantrekkelijke stad. Hoe jonger men is, hoe vaker men dat laatste vindt; van de 65-plussers kan maar twee derde zich daar wat bij voorstellen.
- * Rotterdammers mét kinderen vinden Rotterdam iets vaker gezinsvriendelijk dan Rotterdammers zonder kinderen.

Trots op Rotterdam?

Trots op Rotterdam	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Ja	55%	56%	58%	58%	61%	68%	72%	69%	77%	74%	75%
Een beetje	38%	37%	34%	33%	32%	26%	23%	27%	19%	22%	21%
Nee	7%	7%	8%	9%	7%	6%	5%	4%	5%	4%	4%

75% van de Rotterdammers is trots op Rotterdam. 21% is ‘een beetje’ trots, en 4% is niet trots op Rotterdam. Op de lange termijn bezien, zijn veel meer Rotterdammers nu ‘trots’ in plaats van ‘een beetje trots’.

- * Het percentage trotse Rotterdammers verschilt nauwelijks met de sociale sterkte van de buurt volgens het *Wijkprofiel 2018*.

2. De belangrijkste problemen in de stad

Belangrijkste problemen in Rotterdam	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Verkeersproblematiek	33%	32%	32%	30%	31%	34%	36%	40%	43%	44%
Criminaliteit, onveiligheid en drugsoverlast	57%	52%	53%	50%	52%	47%	46%	39%	38%	42%
Vervuiling, vernieling en beheer openbare ruimte	29%	32%	32%	32%	29%	33%	29%	34%	33%	36%
Woningproblematiek	6%	7%	5%	6%	7%	7%	8%	15%	19%	20%
Bevolking / bevolkingssamenstelling	16%	14%	12%	14%	13%	13%	11%	17%	11%	10%
Werkloosheid, arbeidsongeschiktheid, armoede e.d.	8%	8%	11%	14%	17%	16%	15%	13%	13%	10%
Kwantiteit / kwaliteit overige voorzieningen	11%	12%	10%	10%	15%	14%	14%	11%	12%	10%
Jeugdproblematiek	25%	20%	18%	18%	13%	14%	10%	9%	7%	8%
Kwantiteit / kwaliteit openbaar groen	4%	5%	4%	4%	4%	5%	2%	7%	6%	8%
Overige overlast	7%	5%	6%	5%	5%	4%	5%	7%	5%	7%
Verpaupering / verloedering wijken	6%	6%	7%	6%	7%	5%	7%	7%	4%	4%
Kwantiteit / kwaliteit speelgelegenheid	1%	1%	2%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	2%
Verkeerde stedenbouwkundige plannen	2%	2%	2%	2%	3%	1%	1%	1%	1%	1%
Overige problemen	12%	15%	19%	18%	22%	22%	18%	24%	28%	19%
w.o. luchtvervuiling, milieu	3%	3%	3%	4%	5%	7%	7%	10%	11%	11%
gemeente / overheid algemeen	7%	5%	10%	9%	9%	9%	5%	4%	4%	4%
onderwijs	.	.	3%	2%	4%	2%	3%	3%	4%	0%

Al vele jaren wordt in de Omnibusenquête gevraagd wat de belangrijkste problemen in Rotterdam zijn die met voorrang moeten worden aangepakt. Men mag er maximaal drie in eigen woorden noemen. De belangrijkste problemen volgens de Rotterdammers bleken tot voorkort ieder jaar weer te liggen op het vlak van criminaliteit en drugsoverlast, maar sinds 2015 werden zulke onderwerpen wel ieder jaar minder vaak genoemd. In 2017 werd voor het eerst een ander soort problematiek het meest genoemd, en die problematiek staat sindsdien op de eerste plaats: met 44% is verkeersproblematiek (zoals parkeer- en bereikbaarheidsproblematiek) wederom vaker genoemd dan criminaliteit, onveiligheid en

drugsoverlast (42%). Op de derde plaats komt de vervuiling en vernieling en het beheer van de openbare ruimte (inclusief openbaar groen) (36%).

- * Opvallend is dat 'jeugdproblematiek' de laatste jaren minder genoemd wordt (nu nog maar door 8%; negen jaar geleden nog door een kwart!). De woningproblematiek daarentegen wordt de laatste jaren veel vaker genoemd. Sociaal-economische problematiek (werkloosheid en armoede en dergelijke) wordt de laatste jaren weer iets minder vaak genoemd.
- * Criminaliteit en drugsoverlast worden op Zuid iets vaker genoemd, evenals vervuiling en beheer van de openbare ruimte. Woningproblematiek en sociaal-economische problematiek worden in beide delen van de stad ongeveer even vaak genoemd, en verkeersproblematiek en luchtvervuiling / milieu worden op Zuid juist minder vaak genoemd.
- * De verschillen naar score van de buurt volgens het *Wijkprofiel 2018* zijn over het algemeen niet groot.

Meer informatie: de OBI-notitie *Problemenvraag Omnibussenquête 2019*, vanaf medio 2019 in te zien op de website <http://www.onderzoek010.nl> (onder 'Algemeen en overig onderzoek').

3. Veiligheid

Preventief fouilleren

Preventief fouilleren in bepaalde gebieden	2016	2017	2018	2019
Bekend met de maatregel	70%	67%	73%	74%
Vindt preventief fouilleren in bepaalde gebieden een goed idee	X	X	83%	86%
idem bij wie al bekend was met de maatregel	X	X	87%	91%
Geen problemen mee om zelf gefouilleerd te worden	X ¹	X ¹	76%	80%
idem bij wie al bekend was met de maatregel	78%	78%	87%	84%

¹): In 2016 en 2017 is dit alleen gevraagd aan Rotterdammers die bekend waren met de maatregel.

74% van de Rotterdammers weet dat de politie in Rotterdam in bepaalde gebieden preventief mag fouilleren; een vergelijkbaar percentage als vorig jaar. Jongeren en Rotterdammers van niet-westerse herkomst zijn minder vaak bekend met deze maatregel.

86% vindt zulk preventief fouilleren een goed idee. Wat minder draagvlak is er onder jongeren en onder Rotterdammers van niet-westerse herkomst (79%) en onder hoog opgeleiden (83%).

80% van de Rotterdammers heeft er geen problemen mee om preventief gefouilleerd te worden. 17% zou hier wel moeite mee hebben en 4% weet het niet of heeft hier (nog) geen mening over.

- * 5% van de Rotterdammers geeft aan, zelf wel eens preventief gefouilleerd te zijn.

4. Sociale zaken en economie

Uitkeringen

16% van de Rotterdammers is het eens met de stelling dat in Rotterdam veel te makkelijk een uitkering wordt gegeven. 24% is het hier niet mee eens, en de rest heeft geen duidelijke mening hierover. De laatste drie jaar zijn veel meer Rotterdammers het oneens dan eens met deze stelling.

28% van de Rotterdammers is het eens met de stelling dat mensen met een uitkering een baan moeten kunnen weigeren als die niet bij hun opleiding past. 34% is het daar niet mee eens, en de rest heeft geen duidelijke mening hierover. De laatste jaren, en vooral de laatste twee jaar, is de relatieve meerderheid die vindt dat mensen met een uitkering zo'n niet-passende baan *niet* moeten kunnen weigeren flink geslonken.

57% van de Rotterdammers is het eens met de stelling dat mensen die langdurig werkloos zijn verplicht zouden moeten worden tot het verrichten van vrijwilligerswerk met behoud van uitkering. 16% is

het daar niet mee eens, en de rest heeft geen duidelijke mening hierover. Al jaren is een ruime meerderheid het met deze stelling eens.

59% van de Rotterdammers is het eens met de stelling dat mensen met een uitkering iets terug moeten doen voor de stad. 12% is het hier mee oneens, en de rest heeft geen duidelijke mening hierover. Ook hier is al jaren een ruime meerderheid voorstander van een dergelijke “tegenprestatie”.

67% van de Rotterdammers is het eens met de stelling dat jongeren geen uitkering moeten krijgen, maar direct een baan of scholing, terwijl 6% het daar niet mee eens is, en de rest hierover geen duidelijke mening heeft. Slechts weinigen zijn hier tégen, en dat is al heel lang zo.

En voorts is 73% van de Rotterdammers het eens met de stelling dat mensen met een uitkering die geen kans op een baan hebben, door de gemeente geholpen moeten worden om maatschappelijk actief te blijven. Hiermee is 6% het oneens, terwijl de rest geen duidelijke mening heeft. Ook hier zijn al die tijd al slechts weinigen tégen.

- * Vergeleken met in de tweede helft van de negentiger jaren is tegenwoordig een veel grotere meerderheid van de Rotterdammers voorstander van verplichting tot vrijwilligerswerk met behoud van uitkering voor (langdurig) werklozen; ondanks een lichte afname de laatste twee jaar.
- * 55% van de Rotterdammers zegt, te hebben geweten dat de gemeente een tegenprestatie (“Prestatie010”) vraagt aan mensen met een bijstandsuitkering; de overige 45% wist dat niet. Daarmee is de bekendheid van zo’n tegenprestatie wat lager dan twee jaar geleden (60%). 64% van de Rotterdammers zegt het daarmee eens te zijn. 7% is het daar mee oneens, 20% is het er mee eens noch oneens en 8% weet het niet of heeft geen mening. De steun voor zo’n tegenprestatie lijkt daarmee wat minder dan twee jaar geleden (70% ‘eens’); de afname van die steun valt samen met een vergelijkbare toename van het aantal Rotterdammers dat hier “ge-nuanceerd” over denkt (‘niet mee eens / niet mee oneens’).

5. Milieu, duurzaamheid en leefbaarheid

Klimaatverandering

Denkt dat het klimaat verandert	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Ja	67%	75%	74%	72%	81%	80%		86%	81%	88%
Nee	16%	10%	11%	11%	7%	7%	X	5%	12%	5%
Weet niet / geen mening	16%	15%	15%	17%	11%	13%		10%	7%	7%

88% van de Rotterdammers denkt dat het klimaat verandert, 5% denkt van niet en 7% weet het niet. De afgelopen jaren nam het aantal Rotterdammers dat denkt dat het klimaat verandert fors toe, en nam het aantal dat dit niet denkt in vergelijkbare mate af.

- * Hoe lager de opleiding, hoe minder vaak men denkt dat het klimaat verandert, en ook Rotterdammers met een niet-westerse migratieachtergrond en niet in (plaatselijke) politiek geïnteresseerden denken dat minder vaak.
- * Van de Rotterdammers die denken dat het klimaat verandert, maakt driekwart zich daar zorgen over, en 18% niet. Van de Rotterdamse “klimaatseptici” maakt bijna twee derde zich geen zorgen.

Rotterdam aardgasvrij

Vier van de vijf Rotterdammers (82%) hebben wel al eens gehoord of gelezen dat Rotterdam een stad zonder aardgas wil worden.

44% zegt, al eens na te denken over wat er dan moet gaan gebeuren met zijn of haar woning; eigenaar-bewoners vaker (58%) dan huurders (33%). 15% zegt zelfs al maatregelen te hebben genomen waardoor de woning aardgasvrij is of wordt.

Van alle Rotterdammers is 50% het er mee eens dat Rotterdam “aardgasvrij” moet worden; 17% is het daar niet mee eens en 33% weet het niet of heeft geen mening.

- * Dit draagvlak is bij eigenaar-bewoners *iets* hoger dan bij huurders, en loopt ook iets op met het huishoudensinkomen: van 45% bij de sociale minima tot 62% bij meer dan twee keer modaal.
- * Bekendheid en draagvlak liggen bij Rotterdammers met een niet-westerse migratieachtergrond substantieel lager.

Meer informatie: het OBI-rapport *Rotterdammers over duurzaamheid 2019*, vanaf medio 2019 in te zien op de website <http://www.onderzoek010.nl> (onder ‘Leefbaarheid en Veiligheid’).

6. Mobiliteit

Vervoermiddelenbezit en -gebruik

Op de lange termijn bezien hebben de Rotterdammers iets vaker een rijbewijs en beschikken zij iets vaker zelf over een auto. Vrouwen, jongeren en Rotterdammers met een niet-westerse migratieachtergrond blijven wat achter. Het autobezit is het hoogst op de Rechter Maasoever *buiten* de ring, en het laagst op de Rechter Maasoever *binnen* de ring.

Drie kwart van de Rotterdammers heeft een fiets; 10% een elektrische. 5% gebruikt wel eens een deelfiets. De stallingsmogelijkheden en de inschatting van de bijbehorende risico’s lijken geen reden waarom Rotterdammers zonder fiets geen fiets hebben.

16% heeft geen auto én geen fiets.

89% van de Rotterdammers bezit een OV-chipkaart.

- * Het autogebruik neemt de laatste twee jaar weer wat af; het intensieve autogebruik neemt op de lange termijn bezien ook wat af. Het aantal openbaarvervoergebruikers is de afgelopen vijftien jaar fors toegenomen, al lijkt de groei er nu wat uit. Ook het aantal intensieve openbaarvervoergebruikers neemt de laatste paar jaar toe. Het aantal fietsgebruikers is op de lange termijn bezien toegenomen, maar ook hier lijkt de groei er nu uit.
- * 40% van de Rotterdammers gaat (als bestuurder of als passagier) meestal met de auto naar werk of studie; 29% gaat met het openbaar vervoer, 25% met de fiets en de rest vooral lopend. Naar de binnenstad gaat 53% met het openbaar vervoer, 22% met de fiets en 15% met de auto.
- * Het oordeel over de gemeentelijke stimulering van elektrisch vervoer is de laatste paar jaar wat positiever, al heeft nog steeds een kwart hier geen mening over. Over de aanleg van ‘oplaadpalen’ voor elektrische auto’s bij speciale parkeervakken is de mening de afgelopen jaren niet wezenlijk veranderd; vaker ‘goed’ dan ‘niet goed’, maar relatief velen vinden dat ‘het er van af hangt’ of hebben geen mening.
18% van de Rotterdammers denkt binnen twee jaar zelf elektrisch te gaan rijden, of doet dat nu al. 42% denkt dat niet, en de overige 40% weet het niet.

Spitsreizigers

29% van de Rotterdammers van 16 tot en met 85 jaar zit meestal tijdens de spits in een auto, waaronder 27% als bestuurder. Van de Rotterdammers met betaald werk ging de afgelopen jaren de helft (45% als bestuurder en 3% als passagier) met de auto, bijna één op de drie met de fiets en een kwart met het openbaar vervoer.

- * Ruim één op de drie spitsreizigers overweegt wel eens op een andere manier te reizen tijdens de spits; de laatste jaren is hun aantal wat toegenomen. 14% overweegt wel eens om een ander vervoermiddel te gebruiken, 15% overweegt wel eens om vóór of ná de spits te reizen, 8% overweegt wel eens een andere route en 9% overweegt wel eens om thuis te blijven. “Voor of na de spits” wordt hierbij de laatste jaren steeds vaker genoemd.

Meer informatie: het OBI-tabellenrapport *Rotterdammers over mobiliteit 2019*, vanaf medio 2019 in te zien op de website <http://www.onderzoek010.nl> (onder ‘Ruimtelijke ordening, Wonen en Verkeer’).

7. Gezondheid

Alcohol en drugs

Vier van de vijf Rotterdammers (81%) vinden het goed dat de minimumleeftijd om bier en wijn te mogen kopen omhoog is gegaan van 16 naar 18 jaar. Driekwart (74%) zou het mooi vinden als er alcoholvrije uitgaansgelegenheden / clubs zijn waar jongeren vanaf 15 jaar welkom zijn, en ruim de helft (55%) vindt dat sportkantines alcoholvrij moeten zijn als er jongeren onder de 18 jaar aanwezig zijn.

De helft (48%) vindt dat het coffeeshops verboden moet worden open te zijn vóór acht uur 's avonds. Twee van de drie Rotterdammers (66%) vinden dat het mogelijk moet zijn om in Rotterdam je (xtc-) pillen en poeders te laten testen zodat je weet wat je slikt.

9. Sport en recreatie

Betaald voetbal in Rotterdam

Een ruime meerderheid van de Rotterdammers heeft een positief beeld van het betaald voetbal in eigen stad. 70% vindt Rotterdam een echte voetbalstad, en 68% vindt voetbal goed voor Rotterdam en de Rotterdammers. Eén op de vijf Rotterdammers (19%) is het (helemaal) eens met de stelling dat voetbal in Rotterdam meer problemen dan plezier veroorzaakt. Een kwart (26%) is het daar niet mee eens, maar ook niet oneens, en 42% is het daar (helemaal) mee oneens. De overige 13% heeft hier geen mening over.

10. Gemeente, bestuur en politiek

Interesse in de plaatselijke politiek

¹⁾: Meting in de aanloop naar gemeenteraadsverkiezingen.

10% van de Rotterdammers zegt veel interesse te hebben in de plaatselijke politiek. 48% heeft enige interesse, en 42% geen interesse. Daarmee is deze interesse weer iets lager dan de afgelopen twee jaar, en weer op het niveau van de jaren daarvóór.

- * Mannen zijn vaker geïnteresseerd dan vrouwen. Ouderen zijn het vaakst geïnteresseerd, en jongeren wat minder vaak. Het percentage geïnteresseerden neemt toe met het opleidingsniveau.
- * Voorts heeft men vaker *geen* interesse naarmate men in een sociaal zwakkere buurt woont.

Voorts verschijnen in het najaar van 2019 nog OBI-rapporten over de vragen over mantelzorg en over vrijwilligerswerk en informele hulp op de website <http://www.onderzoek010.nl> (onder 'Zorg, Welzijn en Gezondheid') respectievelijk 'Vrije tijd en Cultuur').

Voor alle verdere inlichtingen: Paul de Graaf, tel. (010) 267 15 30, e-mail pa.degraaf@rotterdam.nl.

Onderzoek en Business Intelligence; augustus 2019.

Auteur: Paul de Graaf.

Voor meer informatie: <http://www.onderzoek010.nl>

Gemeente Rotterdam